

**Národní technické muzeum
Archiv pro dějiny techniky a průmyslu**

Cífka Josef (5. 9. 1867 – 8. 1. 1948)
(1886-1939)

INVENTÁŘ

NAD č. 587
evidenční pomůcka č. 279

Miroslav Balcar
Praha 2006

Obsah:

1. Medailon	2
2. Vývoj fondu	3
3. Archivní charakteristika fondu.....	3
4. Rozbor obsahu archivního materiálu	4
5. Uspořádání fondu	5
Prameny a literatura	5
Osnova	6
Inventář.....	7

Josef Cífka (5. 9. 1867 – 8. 1. 1948 Praha), v době gymnasijských studií cyklistický závodník, mistr Čech z 1. Mistrovství Čech v rychlostní silniční cyklistice v roce 1887 (na vysokých kolech, pod pseudonymem „Linecký“), čtyřnásobný vítěz různých závodů doma i v zahraničí, zaměstnáním voják, důstojník c. k. a pak čs. armády, který dosáhl hodnosti plukovníka, aktivní činovník a podporovatel cyklistiky, předseda stavebního výboru „Družstva sportovního závodistiště“ v Praze – Bubnech, sportovec, čestný a zakládající člen I. ČLTK (českého lawn-tenisového klubu), KČV (klubu českých velocipedistů) a České Ústřední Jednoty Velocipedistů, S. K. Slavie, Myslivecké jednoty v Praze, člen „Kroužku cyklistů – závodníků z let devadesátých“ (tzv. Devadesátníků) aj.

1. Medailon

Josef Cífka patřil ke generaci prvních cyklistických závodníků 80. let 19. století, ještě na vysokých kolech.

Pocházel z bohaté podnikatelské rodiny Cífků. Zakladatelem rodového bohatství byl Antonín Cífka (Antonin Cifka), pražský hoteliér, obchodník a podnikatel, který si koupil (roku 1870) v Loděnici pozemek s Kněží horou, založil zde vinici a vybudoval zámeček, tehdy nazývaný „Cífkovou vilou“, později označovaný jako „Vinice“. Ke konci svého života začal i s těžbou vápence v nedalekém lomu a výrobou vápna. V roce 1891 převzal majetek jeho syn Jindřich, který pokračoval v rozmnožování rodinného bohatství, zřídil novou vápenku, kterou spojil s loděnickým nádražím železniční vlečkou a s vápencovými lomy lanovkou.

Josef Cífka vyrůstal v prostředí loděnického zámečku a jako jednomu z patnácti dětí Antonína Cífký se mu dostalo dobrého vzdělání a prostoru pro osobní zájmy, mezi nimiž jednoznačně vévodily tehdy vznikající a módní sporty, zejména tenis a cyklistika. Jeho závodní dráha byla poměrně krátká, trvala pouhé tři roky (1887 – 1889) v době jeho gymnazijských studií, ale přesto se zapsala nejen do dějin tohoto sportu, ale i do paměti jeho současníků.

Cífkova hvězdná dráha začala na 1. mistrovství Čech v silničním závodě na 50 km po trati ze Slaného do Krušovic a zpět dne 2. 10. 1887, kde dvacetiletý Josef Cífka zvítězil v čase 2 od 17 min 06 vteřin, čímž se zařadil do závodní statistiky jako vůbec první mistr Čech v rychlostní cyklistice, silničních disciplínách, závodě jednotlivců, mužů, na vysokých kolech! Celkem zvítězil doma i v zahraničí ve 14 závodech, stal se 4x mistrem a získal dalších 17 čestných cen (na druhých a třetích místech). Německý tisk prý o něm psal jako o jednom z nejlepších jezdců kontinentu. Cífka se stal miláčkem celého českého národa. Vedle cyklistiky pěstoval i kopanou, tenis, bruslení a běh.

Po této tříleté kariéře a maturitě (1889) se Josef Cífka stal aktivním vojákem, c. k. důstojníkem, po roce 1918 dosáhl hodnosti plukovníka čs. Armády. Jeho postavení vojáka z povolání mu dále znemožňovalo věnovat se aktivně sportu, zůstal však nadále činným ve

spolcích příznivců a podporovatelů sportu, zejména cyklistiky. Jeho jméno nalézáme např. mezi členy stavebního výboru „Družstva sportovního závodiště“ které postavilo v roce 1893 v Praze – Bubnech moderní asfaltovou klopenou dráhu, a „nelitoval ani osobní námahy ani těžkých obětí finančních, jen aby svůj milovaný sport podporoval a povznášel“ (Josef Vejtruba).

Ještě později a až do konce svého života byl „pan plukovník“ váženým členem a častým hostem na akcích „Kroužku cyklistů – závodníků z let devadesátých“ (tzv. „Devadesátníků“), který vznikl v roce 1929. Významnými akcemi Kroužku byly dva večírky - na počest 70. narozenin mistrů Josefa Kohouta (v roce 1933) a plukovníka Josefa Cífy (27. 11. 1937 v hotelu „U Zlaté husy“ v Praze).

V roce 1947 Kroužek dvěma oficiálními dopisy (Čs. tělovýchovnému svazu a Ministerstvu školství a osvěty, odboru tělesné výchovy) sdělil, že se 5. 9. t. r. dožívá 80 let mnohonásobný mistr na vysokém kole, plukovník v. v. Josef Cífka, a vyzval k jeho ocenění. Archivní materiály již mlčí o tom, zdali byla žádost vyslyšena a jestli se Kroužek sešel k nějaké oslavě (mám za pravděpodobné, že ve druhém případě ano), ale jedno je jisté, že několik měsíců po dovršení svých osmdesátin (na začátku ledna 1948) Josef Cífka umírá. Jeho ostatky byly uloženy do rodinné hrobky na Olšanech.

2. Vývoj fondu

Fond vznikl jednorázovým aktem a představuje zlomek pozůstalosti plukovníka Josefa Cífy, který byl původně 10. 3. 1953 převzat do správy Obvodního národního výboru v Praze 6, odkud se díky Ing. Františku Štýdlovi dostává 6. 3. 1962 do Studijně dokumentačního oddělení NTM, zastoupeného tehdy Karlem Černým. Dokumentární materiál byl zařazen mezi fondy pod inventárním číslem 586, později mezi osobní fondy ANTM pod číslem 587.

3. Archivní charakteristika fondu

Archivní fond 587 neměl při převzetí žádný seznam a ani později nebyl vytvořen žádný inventární soupis archiválií a předmětů tohoto zlomku Cífkovy pozůstalosti. Při inventarizaci v roce 2006 byl uspořádán podle „pořádacího schématu pro pořádání osobních pozůstalostí“. Archivní materiál je ve velmi dobrém stavu a je umístěn v 1 kartonu.

4. Rozbor obsahu archivního materiálu

Pozůstalost Josefa Cífký tvoří nepatrný zlomek dokladů o činnosti tohoto cyklistického závodníka, sportovce, sportovního funkcionáře a vojáka. Je to sbírka osobních památek a marginálních dokladů o činnosti jeho a jeho rodiny. Přesto však tento soubor nejspíš do určité míry ilustruje to, čeho si původce cenil, jeho zájmy a osobnostní profil.

Ze životopisného materiálu (I.) fond obsahuje tři skupiny archiválií a osobních předmětů: sportovní, vojenské a ostatní. Do sportovních byly zařazeny medaile a odznaky z Cífkovy sportovní dráhy (inv. čísla 1 až 5), do vojenských zejména dva důležité vojenské doklady – vojenskou legitimaci a známku z doby jeho c. k. důstojnické kariéry, dále jmenovky, odznaky, ozdobné šňůry a drobnosti z výstroje (inv. čísla 6 až 12), a do ostatních kamenná plaketa z roku 1937 s věnováním k 70. narozeninám od Kroužku cyklistů závodníků z let devadesátých a Cífkovo osobní podpisové razítko (inv. č. 13 – 14).

Do jeho odborné, vědecké a jiné činnosti (III.) byla zařazena Cífkova „umělecká“ tvorba (III. a) 4.) z doby jeho studií v podobě jeho sešitů kreseb a anekdot (inv. č. 15 a 16), dále skicák kreseb z roku 1893 (inv. č. 17) a jeden neumělý literární pokus z května 1930 (inv. č. 18). Mezi pomocný a přípravný materiál (III. f)) se dostal koncept novinového článku, jehož Cífkovo autorství je dosti pravděpodobné, a Cífkův návrh na podobu nového rodinného náhrobního kamene z roku 1939 (inv. čísla 19 a 20).

Badatelsky vděčnější je soubor ilustračního materiálu o původci fondu (V.), rozdělený na fotografie a vyobrazení původce, vzpomínky a projevy, a varia. Fotografíím (V. a) 1.) dominuje sbírka 11 dobových fotografií ze dvou cyklistických závodů z let 1887 – 1888 (inv. číslo 21 a 22), inv. číslo 23 je fotografie parníku z Cífkovy cesty do Ameriky v roce 1893. Ve vzpomínkách, projevech (V. b)) je jen jedno inv. číslo (24), obsahující číslo časopisu Tennis-Golf-Revue z roku 1929 se zmínkami o J. Cífkovi v článku o dějinách tenisového klubu. Ve variích (V. f)) se nacházejí tři položky, z nichž důležitý je rukopisný seznam dosažených cen v závodech, pravděpodobně z ruky původce (inv. číslo 25). Dalšími inv. čísly (26 a 27) jsou dva sešitky s výstřižky z novin, většinou o činnosti a výkonech původce, z let 1887 až 1933.

Mezi písemnosti týkajícími se rodinných příslušníků původce (VI.) byly zařazeny vcelku okrajové jednotliviny o čtyřech osobách - otci Antonínovi, K. Cífkovi, Miladě a Růženě Cífkových (VI. a) – d)): reklamní leták o firmě jeho otce Antonína (inv. číslo 28), cenná sbírka tří vinných nálepek loděnického kněžihorského vína (inv. č. 29), fotografie vojáka s popiskem K. Cífka (inv. číslo 30), dvě ceny z tenisových závodů z roků 1896 a 1898, patřících z největší pravděpodobností nejmladší sestře Josefa Cífký – Miladě (inv. čísla 31 a 32), a oznámení o sňatku Růženy Cífkové (inv. číslo 33).

Do sbírek původce (VIII.) byly zařazeny čtyři dopisnice s cyklistickými motivy (inv. číslo 34), kovový věnec neznámého původu a určení (in jednoho čísla časopisu „Tennis-Golf-Revue“ roku 1929 (inv. číslo 35), stužka (inv. číslo 36) a čtyři fotografie (inv. číslo 37).

5. Uspořádání fondu

Osobní fond 587 uspořádal a inventář sestavil v roce 2006 Miroslav Balcar.

Prameny a literatura

Národní museum, Oddělení dějin tělesné výchovy a sportu – archivní sbírky, fond Cyklistika, kartony č. C14, C15, C23

Bakalář R., Cihlář J., Černý J.: Zlatá kniha cyklistiky, Praha 1984

Čadský Miroslav (sestavil): Dokumentace cyklistiky, díl I. Československo, sv. 1.: Celostátní mistrovství a přebory. Sekce cyklistiky ÚV ČSTV, Praha 1964

Košťál Fr. J.: Český klub velocipedistů na Smíchově 1880 – 1900, na oslavu dvacetiletého trvání klubu, Praha (asi 1900)

Sieger Ruda, Parbus J.: Svět na kole. Vlastním nákladem, nedatováno

Šnajberk Rajmund: Kolo – auto pro každého, Praha 1943

Tennis-Golf-Revue, ročník 2, číslo 4, Praha 6. června 1929

www.poznej.cz/lodenice/

Osnova

I. Životopisný materiál

I. a) Osobní doklady, legitimace

I. a) 1. Sportovní

I. a) 2. Vojenské

I. a) 3. Ostatní

III. Odborná, vědecká, literární a umělecká činnost původce fondu

III. a) Odborná, literární a umělecká práce

III. a) 4. Umělecká tvorba

III. f) Pomocný a přípravný materiál

V. Ilustrační materiál o původci fondu

V. a) Fotografie a vyobrazení původce

V. a) 1. Sportovní

V. a) 2. Ostatní

V. b) Vzpomínky, projevy

V. f) Varia

VI. Dokumenty týkající se rodinných příslušníků původce

VI. a) Cífka Antonín

VI. b) Cífka K.

VI. c) Cífková Milada

VI. d) Cífková Růžena

VIII. Sbírky původce

Inventář

	I.	ŽIVOTOPISNÝ MATERIÁL			1
	I. a)	<u>Osobní doklady, legitimace</u>			1
	I. a) 1.	Sportovní			1
1	I. a) 1.	Odznak s nápisem: International row. club Prague 1888.	1	1888	1
2	I. a) 1.	Odznak, asi cena s nápisem: 28/9 1890, Závody - Žižkov.	1	1890	1
3	I. a) 1.	Pamětní medaile s nápisem: líc: Účastníkům cyklistických slavností a závodů na Národopisné výstavě československé 1895, rub: Věnuje - první český závod sportovní v Praze - nejlepší velocipedy u firmy M. Švagrovský a spol., Ferdin. tř. 25.	1	1895	1
4	I. a) 1.	Odznak v podobě stylizovaného vysokého kola, s nápisem: ČKV 1880 - 1930.	1	1930	1
5	I. a) 1.	Odznak s textem: Sportovní klub Slavia v Praze.	1	s. d.	1
	I. a) 2.	Vojenské			1
6	I. a) 2.	Vojenská známka na jméno Josef Cífka, kde je potvrzeno Cífkovo odvedení ke K. u. K. Inft. Reg. No. 45 v roce 1887.	1	1887	1
7	I. a) 2.	Legitimation/Igazolvány. Vojenská legitimace vystavená v Praze 18. 12. 1914.	1	1914	1
8	I. a) 2.	Jmenovky s nápisy:	2	s. d.	1
	I. a) 2.	- Josef Cífka. k. u. k. Lieutenant. Porcelán	1	s. d.	1
	I. a) 2.	- Josef Cífka. k. u. k. Oberlieutenant. Porcelán.	1	s. d.	1
9	I. a) 2.	Vojenské odznaky:	2	1916, s. d.	1
	I. a) 2.	- S lidským poprsím, dvěma postavami a s textem: Heeres Front Erzherzog Carl 1916.	1	1916	1
	I. a) 2.	- V podobě čs. státního znaku a meče s nápisem: Svaz čs. důstojnictva.	1	s. d.	1
10	I. a) 2.	Šňůry ozdobné (pravděpodobně k šavli):	2	s. d.	1
	I. a) 2.	- Stuha z jedné strany rakousko-uherský orel, z druhé nápis JFI.	1	s. d.	1
	I. a) 2.	- Stuha ozdobená československou trikolórou.	1	s. d.	1
11	I. a) 2.	Kovová známka (?) s výplní, s nápisem RČS na líci a na rubu číslo 166.	1	s. d.	1
12	I. a) 2.	Knoflík z vojenské uniformy s písmeny: FJI.	1	s. d.	1
	I. a) 3.	Ostatní			1
13	I. a) 3.	Deska (plaketa) s výzdobou: dvě destičky a větev se stuhou (ratolest). Nápisy: 1867 - 1937; Našemu milému příteli, plukovníku J. Cífkovi, k sedmdesátilet. jubileu a za zásluhy o cyklist. sport věnuje Kroužek cyklistů závodníků z let devadesátých. Mramor (?) a kov.	1	1937	1
14	I. a) 3.	Razítko s podpisem: Cífka, zhotovil: J. Kubias, Prag.	1	s. d.	1
	III.	<u>ODBORNÁ, VĚDECKÁ, LITERÁRNÍ A UMĚLECKÁ ČINNOST PŮVODCE FONDU</u>			1
	III. a)	<u>Odborná, literární a umělecká práce</u>			1
	III. a) 4.	Umělecká tvorba			1
15	III. a) 4.	Pravda a žert. VII. A. 1886. Sešit kreseb a anekdot.	1	1886	1

inv. č.	signatura	obsah	ks	datace	k. č.
16	III. a) 4.	Kresby. Josef Cífk. 1888. Sešit kreseb a anekdot.	1	1888	1
17	III. a) 4.	Skicák. Bohemia. Josef Cífk. Skicák z cesty do Ameriky. Datováno: New York 10. 7. 1893. Kresby z parníku Westerland.	1	1893	1
18	III. a) 4.	Balada o malém Kárlu. Báseň, rukopisný text psaný tuší, autor neuveden, podle písma rukopis Josefa Cífk, datováno: Mutějovice v květnu 1930.	1	1930	1
	III. f)	Pomocný a přípravný materiál			1
19	III. f)	V loňském listě Naše Slovo ze dne 11. června byla uveřejněna následující zpráva: Šílený závod osobního a nákladního auta s osobním vlakem. Text novinového článku. Strojopis a rukopisný koncept tužkou. Autor: C - pravděpodobně Josef Cífk.	2	s. d.	1
20	III. f)	Návrh plk. Cífk na nový náhrobní kámen ve Volšanech. Text psaný tuší a tužkou, datovaný 15. 2. 1939.	1	1939	1
	V.	<u>ILUSTRAČNÍ MATERIÁL O PŮVODCI FONDU</u>			1
	V. a)	<u>Fotografie a vyobrazení původce</u>			1
	V. a) 1.	Sportovní			1
21	V. a) 1.	Závody cyklistů v Plzni 14. a 15. 8. 1887	8	1887	1
22	V. a) 1.	Závody cyklistů v Praze - Stromovce roku 1888	5	1888	1
	V. a) 2.	Ostatní			1
23	V. a) 2.	Parník S.S.Friesland z cesty do Ameriky 1893	1	1893	1
	V. b)	Vzpomínky, projevy			
24	V. b)	Pod zn. Sf.: I.Č.L.T.K. na Štvanici. Článek v: Tennis-Golf-Revue, ročník 2, číslo 4, Praha 6. června 1929, s. 83-92. Číslo časopisu, oficiálního orgánu ČLTA a Golf-Clubu v Praze. V článku historie tenisového klubu.	1	1929	1
	V. f)	Varia			1
25	V. f)	Seznam cen dosažených na závodech (na kole, v tenise, střeleckých, fotbalových, lyžařských a z výstav psů loveckých) - celkem 100 cen. Autorství neuvedeno, pravděpodobně J. Cífk a týká se zřejmě jeho vlastních výkonů. Rukopisný náčrt na listu papíru.	1	s. d.	1
26	V. f)	Memoaria 1887 - 8 - 9. Josef Cífk, VIII., 1887. Sešitek s nalepenými výstřižky z novin, z období 20. 6. 1887 - 1925.	1	1887 - 1925	1
27	V. f)	Zprávy z novin. Sešit s nalepenými výstřižky z novin.	1	1930, 1933, s. d.	1
	VI.	<u>DOKUMENTY TÝKAJÍCÍ SE RODINNÝCH PŘÍSLUŠNÍKŮ PŮVODCE</u>			1
	VI. a)	Cífk Antonín			1
28	VI. a)	Pozoruhodnost Prahy! Sklep v Příkopě, Praha. Antonín Cífk a syn. Reklamní leták firmy otce Josefa Cífk s propagací loděnického kněžihorského vína. Na opačné straně (líc?) Plán zemské jubilejní výstavy v Praze.	1	s. d., asi 1891	1
29	VI. a)	Vinné nálepky, soubor tří nálepek různých odrůd loděnického vína (Lodenitzer Riesling, Pfaffenberger Riesling a St. Laurent z vinohradu Kněží hora, Weingut Lodenic) majitele Ant. Cífk.	3	s. d.	1

inv. č.	signatura	obsah	ks	datace	k. č.
	VI. b)	Cífka K.			1
30	VI. b)	Fotografie vojáka s popiskem: K. Cífka	1	s. d.	1
	VI. c)	Cífková Milada			1
31	VI. c)	Cena za 3. místo s nápisem: Praha 22-27 září 1896, II. mezinár. turnaj lawn tennisový, I. čes. lawn tennis klub Praha, III.	1	1896	1
32	VI. c)	Cena za 1. místo s nápisem: I. Preis, 17/7 1898, II. Inter. Lawn Ten. Turnier in Schwarz Kosteletz.	1	1898	1
	VI. d)	Cífková Růžena			1
33	VI. d)	Oznámení o sňatku MUDr. Františka Neuwirta s Růženou, rozenou Cífkovou, 1. 7. 1926.	1	1926	1
	VIII.	<u>SBÍRKY PŮVODCE</u>			1
34	VIII.	Soubor čtyř dopisnic s cyklistickými motivy, vydaný redakcí Cyklisty v Praze.	4	s. d.	1
35	VIII.	Kovový vavřínový věnec. Bez nápisu a datování, neidentifikovaný kov.	1	s. d.	1
36	VIII.	Stužka s nápisem: Beroun.	1	s. d.	1
37	VIII.	Fotografie:	4	s. d.	1
	VIII.	- Skupinové foto lovců.	1	s. d.	1
	VIII.	- Portrétní fotografie (jedna s podpisem Jindry Vrdílka, druhá - neznámý oslavenec).	2	s. d.	1
	VIII.	- Sousoší Amora a Psyche.	1	s. d.	1

Název: Cífka Josef (5. 9. 1867 – 8. 1. 1948)

Časové rozmezí: 1886 - 1939

Počet evidenčních jednotek: typáře (1), rukopisy (5), fotografie-alba-svitkové filmy (19), jiné (19)

Počet inventárních jednotek: 37

Rozsah: 0,10 bm

Stav ke dni: 23. 1. 2007

Zpracoval: Miroslav Balcar

Sestavil archivní pomůcku: Miroslav Balcar

Počet stran archivní pomůcky: 9

Schválil archivní pomůcku: PhDr. Jan Hozák, 11. 1. 2007

Nově vymezené a revidované evidenční jednotky při GI 2012-2013.

datum provedení GI: 17. 4. 2013

výčet ověřených a nově zjištěných evidenčních jednotek:

- úřední knihy a rukopisy – rukopisy – 3 (1930) – inv. č. 18-19
- typáře a jejich samostatné odlitky-razítka – 1 (1887-1918) – inv. č. 14
- kartony: 1 (1887-1939)
- mapy, plány: kresby – 3 (1886-1893) – inv. č. 15-17
- fotografické archiválie: fotografie na papírové podložce – 19 (1887-1893) – inv. č. 21-23, 30, 37
- tisky: pohlednice – 4 (1888-1939) – inv. č. 34
- jiné: předměty faleristické povahy – 7 (1888-1930) – inv. č. 1-5, 31-32
- jiné: jiné – 13 (1887-1937) – inv. č. 6, 8-13, 35-36
- celkový počet (dílčích) evidenčních jednotek: 51

ověřená metráž archiválií: 0,12 bm